

DAY PHÁT ÂM CÁC PHỤ ÂM TIẾNG ANH BẰNG VIỆC SỬ DỤNG KỸ THUẬT ĐỐI CHIẾU VÀ THAY THẾ - ỨNG DỤNG CHO SINH VIÊN NĂM THỨ NHẤT ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ - ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

Nguyễn Thị Như Quỳnh

Khoa Tiếng Anh, Trường ĐHNN, Đại học Quốc gia Hà Nội

Tóm tắt: Nghiên cứu này nhằm mục đích kiểm tra hiệu quả của các kỹ thuật sư phạm cụ thể được sử dụng trong việc hướng dẫn phát âm phụ âm tiếng Anh tại UET, VNU. Nghiên cứu bao gồm hai nhóm sinh viên riêng biệt, với nhóm thứ hai được tiếp xúc với các kỹ thuật hướng dẫn này trong quá trình tiếp thu các âm phụ âm mục tiêu. Sau khi hoàn thành can thiệp hướng dẫn, một đánh giá được tiến hành để đánh giá trình độ phát âm của cả hai nhóm liên quan đến các âm phụ âm mục tiêu. Mục tiêu chính của cuộc điều tra là xác định xem việc áp dụng các kỹ thuật này có mang lại sự cải thiện về khả năng phát âm của sinh viên hay không.

Từ khóa: dạy phát âm, sinh viên, giảng viên

TEACHING PRONUNCIATION OF ENGLISH CONSONANTS BY USING CONTRASTING AND SUBSTITUTING TECHNIQUES

Nguyen Thi Nhu Quynh

Faculty of English, University of Languages and International Studies, Vietnam National University, Hanoi

Abstract: This study aims to examine the effectiveness of specific pedagogical techniques used in teaching English consonant pronunciation at UET, VNU. The research involved two distinct groups of students, with the second group receiving instruction that incorporated these techniques while learning the target consonant sounds. After the instructional intervention, an assessment was conducted to evaluate the pronunciation proficiency of both groups concerning the target consonants. The primary goal of this investigation is to determine whether the application of these techniques results in improvements in students' pronunciation abilities.

Keywords: pronunciation teaching, students, instructors.

Nhận bài: 06/06/2025

Phản biện: 07/07/2025

Duyệt đăng: 11/07/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Tiếng Anh là một môn học ngoại ngữ bắt buộc ở hầu hết các cấp độ trường học trong nước. Hầu hết các khía cạnh của ngôn ngữ được giảng dạy, nhưng không được nhấn mạnh một cách đồng đều. Phát âm dường như không nhận được sự quan tâm như ngữ pháp và từ vựng trong việc giảng dạy tiếng Anh ở trường trung học và trường cao đẳng. Kết quả là, việc dạy phát âm đôi khi không đạt được mục tiêu (Nguyen, 2018). Nghiên cứu được thực hiện dựa trên tác giả giảng dạy phát âm cho sinh viên (SV) năm thứ nhất tại Đại học Công nghệ - Đại học Quốc gia Hà Nội.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của phát âm trong việc học ngôn ngữ

Phát âm đóng một vai trò quan trọng trong việc học một ngôn ngữ. Mọi người học một ngôn ngữ với nhiều lý do khác nhau, nhưng mục tiêu cuối cùng là giao tiếp và giao tiếp bằng lời nói là hình thức quan trọng nhất. Một phát âm rõ ràng giúp người nói hiểu nhau tốt hơn với ít công sức hơn và tránh hiểu lầm. Do đó, phát âm đóng vai trò như một yếu tố kích thích giao tiếp. Đồng thời là động lực để người học cải thiện khả năng sử dụng ngôn ngữ khi nhận được phản hồi tích cực từ người nghe.

Là một giảng viên (GV) dạy phát âm cho SV năm nhất, tác giả nhận thấy nhiều lỗi phát âm khác nhau do SV mắc phải. Những sai lầm không chỉ tạo ra một giọng địa phương khi SV nói tiếng Anh, mà còn khiến họ bị hiểu lầm. Nhận thấy vấn đề trên, tác giả sử dụng một số âm vị phụ âm tiếng Việt để so sánh với các âm vị phụ âm tiếng Anh mục tiêu đang được giảng dạy. Ngôn ngữ tiếng Việt có thể hỗ trợ tốt cho GV trong việc dạy phát âm vì hệ thống âm vị phụ âm tiếng Việt và tiếng Anh có một số điểm tương đồng và khác biệt đáng chú ý. Ví dụ, cả tiếng Việt và tiếng Anh đều có âm plosive /t/, nhưng có một số khác biệt nhỏ về vị trí cách âm cũng như chất lượng của âm hứng không giống nhau. Điều này có thể là một ý tưởng tốt trong việc dạy phát âm nếu GV có thể tận dụng các điểm tương đồng và khác biệt của hai hệ thống âm vị phụ âm để giúp người học phân biệt âm và nắm vững cách phát âm âm vị phụ âm tiếng Anh

2.2. Áp dụng các kỹ thuật giảng dạy nhằm cải thiện phát âm của SV trong việc phát âm các âm thanh

2.2.1. Đối với PPDH không sử dụng kỹ thuật đối chiếu và thay thế

Trong quá trình giảng dạy quy trình giảng dạy bao gồm các bước: giới thiệu từ vựng mới, luyện tập phát âm, kiểm tra và đánh giá sự tiến bộ của SV. GV sử dụng các phương pháp như nghe-nói, đóng vai, và thực hành các tình huống giao tiếp để giúp SV cải thiện kỹ năng nghe và nói.

Trong bước đầu tiên khi giới thiệu âm thanh đích, GV giúp SV làm quen với âm thanh đích. Để thực hiện, GV sẽ cho SV nghe một đoạn hội thoại ngắn hoặc một vài câu nói trong đó âm thanh đích được nhấn mạnh và xuất hiện nhiều lần. SV được yêu cầu chú ý lắng nghe và nhận diện âm thanh đó. Mục đích của bước này là giúp SV quen dần với âm thanh, tạo điều kiện để họ phân biệt và nhận ra âm thanh một cách dễ dàng hơn trong các bài tập và hoạt động tiếp theo. GV có thể lặp lại đoạn audio vài lần để SV có thể nghe rõ và nhận ra đặc trưng của âm thanh. Việc làm quen với âm thanh đích sẽ giúp SV cải thiện kỹ năng phát âm và nói một cách hiệu quả hơn.

Tiếp theo, GV cung cấp cho SV mô tả về cách phát âm âm thanh mục tiêu. Cụ thể, GV sẽ giải thích vị trí của các cơ quan phát âm như môi, lưỡi, răng nên đặt ở đâu, làm thế nào để phát ra dòng không khí, và dây thanh quản hoạt động như thế nào. Việc mô tả này được hỗ trợ bằng sơ đồ và hình ảnh để giúp SV dễ hình dung và nắm rõ quá trình phát âm. Ngoài ra, GV còn mô hình lại toàn bộ quá trình phát âm này để SV có thể quan sát và hiểu rõ hơn. Mục đích của bước này là cung cấp cho SV những kiến thức cơ bản về cách phát âm, từ đó giúp họ áp dụng vào quá trình thực hành và luyện tập phát âm âm thanh mục tiêu một cách chính xác.

Bước thứ ba, GV yêu cầu SV nghe lại âm thanh mục tiêu và bắt chước mô hình phát âm từ các tệp âm thanh đã cung cấp. Quá trình bắt chước này được thực hiện với từng âm thanh cá nhân trước, để đảm bảo SV có thể nắm vững cách phát âm chính xác. Sau khi thành thạo việc phát âm các âm đơn lẻ, SV sẽ được yêu cầu bắt chước các từ và cụm từ chứa âm thanh mục tiêu. Quá trình nghe và lặp lại này nên được thực hiện nhiều lần, nhằm giúp SV củng cố kỹ năng phát âm và tăng độ chính xác. GV có thể cung cấp phản hồi và hướng dẫn kịp thời để SV hiểu và điều chỉnh cách phát âm của mình. Việc thực hành lặp lại âm thanh và từ vựng một cách liên tục sẽ giúp các em làm chủ được âm thanh mục tiêu, từ đó áp dụng được vào giao tiếp và phát âm tự nhiên hơn. Đây là bước then chốt để SV có thể nâng cao kỹ năng phát âm của mình.

Bước thứ tư, SV sẽ được yêu cầu thực hiện một bài tập cặp âm tối thiểu. Trong bài tập này, các âm thanh mục tiêu sẽ được so sánh với một âm thanh tiếng Anh khác, chỉ khác nhau về một đặc điểm cụ thể. GV sẽ phát băng ghi âm, và SV sẽ lắng nghe cẩn thận để xác định từ nào được phát âm đúng trong các cặp từ. Sau khi hoàn thành việc đánh dấu, SV sẽ được yêu cầu phát âm lại các cặp từ này, nhằm nhấn mạnh sự khác biệt về âm thanh. Bài tập cặp âm tối thiểu này giúp SV tập trung vào các khác biệt tinh tế trong phát âm, đồng thời cũng giúp họ phân biệt và nhận diện các âm thanh một cách chính xác hơn. Quá trình lặp lại và so sánh các cặp từ sẽ giúp củng cố kiến thức và kỹ năng phát âm của SV. Thông qua việc thực hành liên tục các bài tập cặp âm tối thiểu, SV sẽ dần trở nên thành thạo hơn trong việc phân biệt và phát âm chính xác các âm thanh tiếng Anh, chuẩn bị cho các hoạt động giao tiếp tiếp theo.

Cuối cùng, SV sẽ được cung cấp một đoạn hội thoại mà các âm thanh mục tiêu được sử dụng lặp đi lặp lại. Họ sẽ được yêu cầu lặp lại toàn bộ đoạn hội thoại này theo cả lớp, sau khi đã được GV mô hình hóa. Tiếp theo, SV sẽ chia thành nhóm đôi và thực hành đọc lại cùng nhau đoạn hội thoại này. Việc luyện tập theo cặp sẽ giúp họ tập trung vào phát âm chính xác các âm thanh mục tiêu và nâng cao kỹ năng giao tiếp. Đoạn hội thoại được lựa chọn cẩn thận và có chứa nhiều lần lặp lại các âm thanh đích, giúp SV có cơ hội luyện tập nhiều lần và ghi nhớ được cách phát âm chính xác. Việc thực hành theo cả lớp và theo cặp sẽ tạo ra một môi trường thực hành an toàn và hỗ trợ, giúp SV cải thiện khả năng phát âm của mình. Thông qua bài tập này, SV không chỉ tăng cường kỹ năng phát âm mà còn phát triển khả năng giao tiếp bằng tiếng Anh. Đây là bước cuối cùng trong quy trình giúp SV nâng cao trình độ phát âm tiếng Anh.

2.2.2. Đối với phương pháp dạy sử dụng kỹ thuật đối chiếu và thay thế

GV sử dụng phương pháp so sánh và thay thế để giảng dạy các âm thanh đích. Các bước giảng dạy trong nhóm này có một số điểm tương đồng với nhóm đầu tiên. Tuy nhiên, khác biệt lớn nhất trong cách giảng dạy này là so sánh âm tiếng Anh mục tiêu với âm tiếng Việt tương tự trong các đặc điểm khác biệt của chúng. Nhờ đó, cơ chế phát âm của âm thanh đích được cải thiện. Các bước chính trong việc triển khai các kỹ thuật được thực hiện như sau.

Trước tiên, GV cần giúp SV làm quen với âm thanh đích bằng cách cho nghe một đoạn hội thoại

ngắn hoặc các câu nói trong đó âm thanh xuất hiện nhiều lần. Giúp SV có ấn tượng đầu tiên về âm thanh, hiểu được âm thanh là gì và âm thanh như thế nào. Qua bước này, bắt đầu quen thuộc với âm thanh và cách phát âm. Việc làm quen với âm thanh từ đầu giúp SV dễ dàng nhận biết và phân biệt âm thanh trong quá trình học tập. Tạo tiền đề có thể thực hành phát âm và luyện tập đúng cách. Như vậy, bước này rất quan trọng để SV có được nền tảng vững chắc trước khi bước vào các bài học tiếp theo.

Tiếp theo, GV mô tả chi tiết cách phát âm của âm thanh đích. Những khía cạnh như vị trí phát âm, cách phát âm và âm thanh đều được nhấn mạnh. Khi mô tả, GV cũng mô hình hóa cách phát âm của âm thanh để SV hình dung rõ ràng hơn. Ví dụ, khi giảng dạy về cách phát âm âm /t/, GV sẽ hướng dẫn SV đặt lưỡi ở đầu lưỡi chày và cản trở dòng không khí hoàn toàn trước khi đẩy ra mạnh mẽ; đồng thời, dây thanh quản được giữ yên. Với âm thanh /θ/, GV sẽ chỉ ra rằng vị trí quan trọng là lưỡi nằm giữa răng trên và răng dưới từ đầu đến cuối trong quá trình phát âm. Việc hướng dẫn chi tiết cách phát âm cùng với mô hình hóa sẽ giúp SV hiểu rõ hơn về các khía cạnh của âm thanh và có thể luyện tập chính xác. Điều này là nền tảng quan trọng để họ tiếp tục phát triển kỹ năng phát âm.

Bước kế tiếp là GV sẽ so sánh âm thanh đích tiếng Anh với các âm thanh tương tự trong tiếng Việt. Kỹ thuật so sánh này tập trung vào sự khác biệt về vị trí phát âm, cách phát âm và đặc điểm âm thanh. Ví dụ, khi giảng dạy về âm /t/ tiếng Anh, GV có thể nhấn mạnh sự khác biệt trong hơi thở ra để SV ý thức được đặc điểm thực sự của âm tiếng Anh và tránh phát âm sai do ảnh hưởng của tiếng mẹ đẻ. Cụ thể, âm /t/ tiếng Anh là một âm được thổi, trong khi âm /t/ tiếng Việt thì không. GV có thể yêu cầu SV đặt tay trước miệng để cảm nhận luồng không khí trong quá trình phát âm. Tương tự, khi giảng dạy về âm /θ/ tiếng Anh, GV sẽ so sánh vị trí phát âm và cách phát âm của âm này với âm /t'/ trong tiếng Việt. Âm /θ/ thường bị nhầm lẫn với âm /t'/ tiếng Việt, nhưng theo các nhà ngôn ngữ học Việt Nam, phát âm âm /θ/ bắt đầu từ răng trên và di chuyển lên phía trước, trong khi âm /t'/ bắt đầu từ răng trên và di chuyển xuống phía dưới.

Việc so sánh các đặc điểm phát âm giữa âm tiếng Anh và tiếng Việt sẽ giúp SV có cái nhìn sâu sắc hơn về những khác biệt cơ bản, từ đó có thể phát triển kỹ năng phát âm chính xác hơn. Điều

này rất quan trọng, vì sự khác biệt về phát âm là một trong những thách thức lớn nhất mà người học tiếng Anh gốc Việt thường phải đối mặt. Ngoài ra, so sánh các đặc điểm phát âm cũng giúp SV ý thức được các thói quen phát âm trong tiếng mẹ đẻ, từ đó chú ý điều chỉnh và tập luyện để vượt qua những hạn chế do ảnh hưởng của tiếng Việt. Điều này sẽ tạo nền tảng vững chắc cho việc cải thiện kỹ năng phát âm tiếng Anh của họ. Tóm lại, việc so sánh âm thanh đích tiếng Anh với các âm thanh tương tự trong tiếng Việt là một phần quan trọng trong quá trình giảng dạy phát âm. Đây là cách giúp SV hiểu rõ hơn về những khác biệt cơ bản, từ đó có thể tập trung luyện tập và vượt qua những thách thức do ảnh hưởng của tiếng mẹ đẻ.

Tiếp theo, bài tập luyện nghe và phát âm là một phần quan trọng trong quá trình học phát âm tiếng Anh. Các bài tập này giúp SV tập trung vào việc so sánh và thay thế âm tiếng Anh mục tiêu với âm tiếng Việt tương tự. Điều này là cần thiết vì SV thường gặp khó khăn khi phát âm các âm tiếng Anh không có tương đương trong tiếng Việt. Trong bài tập luyện nghe, GV có thể đọc một danh sách các từ tiếng Anh và yêu cầu SV nhận ra và phát âm âm thanh đích trong từ đó. Sau đó, SV có thể thực hiện các bài tập luyện nghe để nhận biết và phân biệt âm thanh đích trong các từ và câu ngắn.

Ngoài ra, GV cũng có thể tạo ra các bài tập luyện nghe và phát âm bằng cách sử dụng các công cụ trình bày như PowerPoint hoặc Google Slides. Các bài tập này có thể bao gồm các slide với âm thanh, hình ảnh và câu hỏi để SV tương tác và thực hành.

Tóm lại, các bài tập luyện nghe và phát âm là một phần quan trọng trong quá trình học phát âm tiếng Anh. Giúp SV tập trung vào việc so sánh và thay thế âm tiếng Anh mục tiêu với âm tiếng Việt tương tự, qua đó cải thiện kỹ năng phát âm của họ. GV có thể sử dụng các ứng dụng và công cụ trực tuyến để tạo ra các bài tập luyện nghe và phát âm sinh động và hiệu quả hơn. Bên cạnh đó ở bước tiếp theo, GV cần cung cấp phản hồi và sửa lỗi cho SV một cách hiệu quả. Khi SV phát âm không chính xác, GV nên chỉ ra sai sót một cách cụ thể và cung cấp hướng dẫn để SV có thể sửa chữa.

Việc cung cấp phản hồi và hướng dẫn sửa lỗi là vô cùng quan trọng trong quá trình học phát âm của SV. Đây là cơ hội để GV đánh giá mức độ tiến bộ của SV và định hướng cho họ cách cải thiện.

GV cần lưu ý sử dụng những phương pháp phản hồi phù hợp, tránh làm học sinh cảm thấy bị chỉ trích hay xấu hổ.

Một số phương pháp phản hồi hiệu quả mà GV có thể áp dụng bao gồm:

1. Phản hồi tích cực: GV chú ý đến những điểm SV đã tiến bộ và khuyến khích họ tiếp tục nỗ lực. Điều này sẽ giúp SV tự tin hơn và thấy được sự tiến bộ của bản thân.

2. Phản hồi cụ thể: Khi chỉ ra sai sót, GV cần nêu rõ chính xác vấn đề ở đâu và cung cấp hướng dẫn cải thiện cụ thể. Tránh phản hồi chung chung như “phát âm chưa tốt”.

3. Phản hồi tập trung: GV nên tập trung vào một hoặc hai vấn đề phát âm chính trong lần phản hồi, thay vì chỉ ra quá nhiều sai sót cùng một lúc. Điều này sẽ giúp SV dễ dàng nắm bắt và cải thiện.

4. Phản hồi kịp thời: GV nên cung cấp phản hồi ngay sau khi SV hoàn thành một nhiệm vụ phát âm, khi những sai sót vẫn còn tươi trong trí nhớ của họ.

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu cung cấp bằng chứng quan trọng về vai trò của các kỹ thuật so sánh và thay thế trong việc giảng dạy phát âm tiếng Anh cho SV Việt Nam. Các kỹ thuật giúp SV nắm bắt bản chất của âm tiếng Anh mục tiêu và giúp giảm sự truyền nhiễm tiêu cực từ tiếng Việt sang tiếng Anh. Hơn nữa, các kỹ thuật này cũng có thể được sử dụng trong các hoạt động lớp học để cải thiện cả việc giảng dạy và học phát âm. Việc so sánh âm tiếng Anh mục tiêu với âm tiếng Việt và thay thế âm tiếng Việt bằng âm tiếng Anh là những hoạt động rất thú vị, góp phần duy trì sự tập trung của SV. Hơn nữa, tách biệt âm tiếng Anh mục tiêu khỏi ngôn ngữ của nó cũng là một cách tốt để tránh các trở ngại từ các âm tiếng Anh lân cận.

Nghiên cứu cho thấy rằng việc sử dụng các kỹ thuật so sánh và thay thế có thể mang lại nhiều lợi ích trong việc giảng dạy phát âm tiếng Anh cho SV Việt Nam. Các kỹ thuật giúp nâng cao kỹ năng phát âm của SV và tạo ra những hoạt động lớp học thú vị và tăng cường sự tập trung của họ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Nguyen, T. B. (2018). Pronunciation Teaching in Vietnamese EFL Context: Current Practices and Challenges. *Journal of English Language Teaching and Linguistics*, 3(2), 12-23.
- Nguyen, Hòa. (2020). A Comparative Analysis of Vietnamese and English Consonants in Teaching Pronunciation to Vietnamese College Students. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 3(4), 25-35